

1 GİRİŞ

Teknoloji geliştikçe maden kaynaklarına duyulan gereksinimde her geçen gün artmaktadır. Bir otomobil yapımı için 15, bir renkli TV yapımı için 35 çeşit mineral tüketildiği gözönüne alınırsa minerallerin insan yaşamındaki önemi daha iyi anlaşılır. Hammadde tüketimi ile yaşam standardı arasında doğrudan bir ilişki vardır. Kişi başına tüketilen hammadde miktarı artkça yaşam standardı da yükselecektir, örneğin; günümüzde kişi başına çelik tüketimine bakıldığında, bir ABD'li için yılda 600 kg., bir Avrupalı için yılda 400 kg., bir Türk için yılda 80 kg. çelik tüketildiği görülmektedir. Her bir ABD'linin bugünkü yaşam standardının korunabilmesi için her yıl kişi başına 2000 kg. hammadde tüketilmesi gerekmektedir.

Ülkemizin sanayileşme alanında vereceği uğraşta en çok maden kaynaklarımıza gereksinim olacaktır. Maden kaynakları ise bir defa işletildiğinde bir daha yerine konulamayan, yani "yenilenemez" kaynaklardır. Bu nedenle madencilüğimizin ülke içindeki ve dünyadaki yerinin iyi kavranması gereklidir.

Bu derlemede mineral rezervleri, üretimin ve tüketimin ülkelere ve bölgelere göre dağılımları verilmeye çalışılarak dünya madenciliğinin konu-

mu ve dünya madenciliğinde Türkiye'nin yeri rakamlarla anlatılmaya çalışılmıştır.

Derlemede rezervler metal içeriklerine gün-hesaplanmış olarak verilmiştir. Yapılan değerlendirmelerde mineraller için cevherlerinin ya da metallerin değil konsantrelerin değerleri alınmıştır. Demir dışındaki ana metalik mineraller içinse bunların metal içerikleri belli bir metal oranı üzerine çevrilerek hesaplanmıştır.

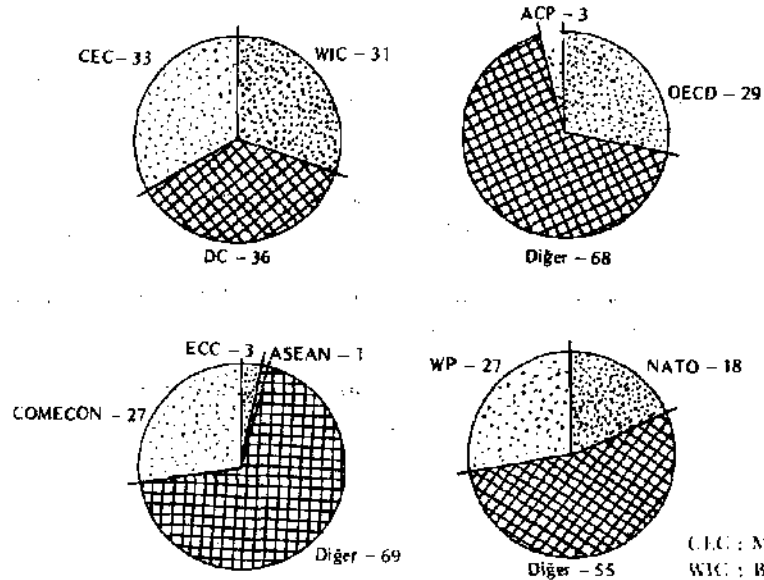
2. DÜNYA VE TÜRKİYE MADEN REZERVLERİNE TOPLU BAKIŞ

2.1. Rezervler Açısından Dünya Ülkeleri

1981 yılı verilerine göre dünya yakıt dışı maden rezervlerinin % 31'i batılı sanayileşmiş ülkelerde, % 36'st gelişmekte olan ülkelerde ve % 33'ü-de merkezi planlı ekonomilere sahip ülkelerde bulunmaktadır.

OECD ve COMECON ülkelerine göre bir ayırım yapılsa bu rezervlerin % 29'u OECD, % 27'si COMECON ülkelerine aittir.

Diğer bir ayırım ile, NATO ülkelerinin % 18, Varşova Paktı ülkelerinin ise % 27'lik bir paya sahip oldukları görülür (Şt-kil 1).

. Dünya Mineral Rezervlerinin Ülke Gruplarına Göre Dağılımı

CEC : Merkezi planlı ekonomili ülkeler
WIC : Batılı sanayileşmiş ülkeler
DC : Gelişmekte olan ülkeler
ACP : Asya - Karayipler - Pasifik
ECC : Avrupa topluluğu ülkeleri
WP : Varşova Paktı ülkeleri